

APKOPOJUMS

Kurzemes plānošanas reģiona politikas plānošanas dokumentu apkopojums sociālās iekļaušanas un sociālo pakalpojumu cilvēkiem ar invaliditāti jomā.

Projekta „Biedrības „Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi” administratīvās kapacitātes stiprināšana līdzdalības veicināšanai lēmumu pieņemšanā sociālās iekļaušanas jomā”. (Līguma identif. nr. 1DP/1.5.2.2.2./10/APIA/SIF/021/18) ietvaros

Autors : Ligita Embrekte

Rīgā, 2010.g. novembrī

„Šis „APKOPOJUMS. Kurzemes plānošanas reģiona politikas plānošanas dokumentu apkopojums sociālās iekļaušanas un sociālo pakalpojumu cilvēkiem ar invaliditāti jomā.” ir veidots ar Eiropas Savienības Eiropas Sociālā fonda finansiālu atbalstu. Par materiāla „APKOPOJUMS. Kurzemes plānošanas reģiona politikas plānošanas dokumentu apkopojums sociālās iekļaušanas un sociālo pakalpojumu cilvēkiem ar invaliditāti jomā.” saturu atbild biedrība „Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi”.

93% no Projekta finansē Eiropas Savienība ar Eiropas Sociālā fonda starpniecību. Apakšaktivitāti administrē Valsts kanceleja sadarbībā ar Sabiedrības integrācijas fondu.



IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

EIROPAS SAVIENĪBA

Ievads

Šajā darbā apkopota informācija no diviem dokumentiem:

- 1) **Kurzemes plānošanas reģiona sociālo pakalpojumu Attīstības programma 2011. - 2018.gadam.** Tā sastāv no 5 dokumentiem, kas atrodami pēc sekojošām klāt pievienotām adresēm internetā:

1. I daļa - [Esošās situācija un SVID analīze](#)
2. II daļa - [Stratēģiskā analīze](#)
3. [Klientu apmierinātības novērtējums ar sociālajiem pakalpojumiem Kurzemes reģionā. Anketēšanas rezultāti.](#)
4. [Kurzemes sociālo pakalpojumu sniedzēju infrastruktūras novērtējums](#)
5. Metodika
 - 5.1. [I. daļa - Sociālajiem dienestiem](#)
 - 5.2. [II.daļa - Sociālo pakalpojumu sniedzējiem](#)
 - 5.3. [III. daļa - Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām](#)

http://old.kurzemesregions.lv/media/uploads/soc.pak.esosas_situacijas_analize.pdf
<http://old.kurzemesregions.lv/media/uploads/soc.pak.attis.prog.iistrat.dala.pdf>
http://old.kurzemesregions.lv/media/uploads/klientu_apmierinatibas_raditajs.pdf
http://old.kurzemesregions.lv/media/uploads/soc.pakl.infrastrukturas_novert.pdf
<http://old.kurzemesregions.lv/media/uploads/soc.pak.attis.prog.matodika.vdala.pdf>
<http://old.kurzemesregions.lv/media/uploads/soc.pak.attist.rpgr.matodikaidala.pdf>
<http://old.kurzemesregions.lv/media/uploads/soc.pak.aatis.prog.iiidala.pdf>

- 2) **Kurzemes reģiona attīstības stratēģija** 2.projekts2004. gada janvāris
http://old.kurzemesregions.lv/media/uploads/kurzemes_regiona_attistibas_strategija.doc

Apkopojums veikts **balstoties koncepcijā „Dzīve sabiedrībā„**, deklarētajos principos: Piemēram:

„Cilvēkiem ar invaliditāti ir jānodrošina iespēja izvēlēties **dzīvot** tajā pašā sociālajā vidē, kurā dzīvo pārējie sabiedrības locekļi, **strādāt** atvērtā darba tirgū un **piedalīties** visās sabiedrības aktivitātēs līdzvērtīgi pārējiem sabiedrības locekļiem.”(7.lpp.)

„Cilvēku ar invaliditāti un cilvēku bez invaliditātes vajadzības ir vienlīdz svarīgas, tām ir jāklūst par pamatu sabiedrības plānošanā, un visiem resursiem ir jābūt izmantotiem tā, lai ikvienam iedzīvotājam tiktu nodrošinātas vienlīdzīgas iespējas. „(8.lpp)

No iepriekš minētajiem dokumentiem, autore ir centusies apkopot informāciju **par visiem** uz cilvēkiem ar **invaliditāti** un zemāk sekojošiem **funkcionāliem traucējumiem:**

garīga rakstura traucējumiem

kustību,

redzes

dzirdes traucējumiem, turpmāk apkopojumā minēta kā mērķa grupa

Apkopojums tiks veikts pēctecīgi ejot cauri dokumentu pēc dokumenta citātus liekot *slīpajā rakstā.*

Īpaši uzsvērtās lietas, ar kurām saistās autores komentāri iekrāsoti **zaļā krāsā**

Būtiskākie pašu izstrādātāju secinājumi **sarkanā.**

Apraksts

Kurzemes plānošanas reģiona sociālo pakalpojumu Attīstības programma 2011. - 2018.gadam I daļa Esošās situācijas un SVID analīze

Izmantoto terminu skaidrojumā.4.;5.lpp sniegti mūsu mērķa grupu saistošie terminu skaidrojumi:

Alternatīvs sociālais pakalpojums – sociālais pakalpojums, kas tiek nodrošināts *pēc iespējas tuvāk klienta dzīvesvietai* (piemēram, alternatīvs sociālais pakalpojums ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem institūcijās ir aprūpes mājās pakalpojums).

Dienas aprūpes centrs — institūcija, kas dienas laikā nodrošina sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, sociālo prasmju attīstību, izglītošanu un brīvā laika pavadīšanas iespējas personām ar garīga rakstura traucējumiem, personām ar invaliditāti, bērniem no trūcīgām ģimenēm un ģimenēm, kurās ir bērna attīstībai nelabvēlīgi apstākļi, kā arī personām, kuras sasniegušas vecumu, kas dod tiesības saņemt valsts vecuma pensiju.

Funkcionālais traucējums — slimības, traumas vai iedzimta defekta izraisīts fiziska vai garīga rakstura traucējums, kas ierobežo personas spējas strādāt, aprūpēt sevi un apgrūtina personas iekļaušanos sabiedrībā.

Garīga rakstura traucējums — psihiska saslimšana un garīgās attīstības traucējums, kas ierobežo personas spējas strādāt un aprūpēt sevi, kā arī apgrūtina personas iekļaušanos sabiedrībā.

Grupu māja (dzīvoklis) — atsevišķs dzīvoklis vai māja, kurā personām ar garīga rakstura traucējumiem nodrošina individuālu atbalstu sociālo problēmu risināšanā.

5

Pusceļa māja — sociālās rehabilitācijas institūcija vai ilgstošas sociālās aprūpes un rehabilitācijas institūcijas struktūrvienība, kurā personām ar garīga rakstura traucējumiem nodrošina sociālās rehabilitācijas pakalpojumus.

Sociālā atstumtība - indivīdu vai cilvēku grupu nespēja iekļauties sabiedrībā nabadzības, nepietiekamas izglītības, bezdarba, diskriminācijas vai citu apstākļu dēļ, kā arī nespēja piekļūt pakalpojumiem un precēm, īstenot savas tiesības un izmantot iespējas, jo pastāv šķēršļi, kas to liedz, piemēram, vides nepieejamība, sabiedrības aizspriedumi, emocionālā un fiziskā vardarbība u.c.

Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi personas dzīvesvietā — sociālie pakalpojumi, kas ir pieejami dzīvesvietā (individuāls sociālais darbs ar klientu, specializēto darbnīcu, krīzes centru, dienas aprūpes centru u.c. pakalpojumi).

Kā redzams šajā programmā kā alternatīvā sociālā pakalpojuma galvenā pazīme ir *pēc iespējas tuvāk klienta dzīvesvietai*. Vai šis ir vienīgais kritērijs un ieguvums attīstot sabiedrībā balstītus sociālos pakalpojumus?

Ir minēti arī tikai trīs alternatīvie pakalpojumu terminu skaidrojumi, lai gan plānoti arī vairāki citi. Detalizēta informācija par attīstāmajiem sociālajiem pakalpojumiem norādīta programmas II - Stratēģiskā daļā 2.– 2.tabulā.11.lpp.

Programmas tiesiskais ietvars un izmantotie attīstības plānošanas dokumenti, sociālo politiku regulējošie normatīvie akti Latvijā saistībā ar mūsu mērķa grupu:

29.09.1992. likums „Par invalīdu medicīnisko un sociālo aizsardzību”

31.10.2002. Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums

Likums „Par pašvaldībām”

Invaliditātes likums. 2009.g.

31.10.2002. Sociālo pakalpojumu un palīdzības likums 7.lpp

Ir fiksēti sociālo pakalpojumu sniedzēju pienākumi

Tiek precizēts kādi sociālie pakalpojumi jānodrošina no valsts budžeta likumā piešķirtajiem līdzekļiem un kādi no pašvaldības. 8.,9. lpp.

Kā Eiropas Savienības līmeņa politikas plānošanas dokumenti sociālā jomā minēti 10. lpp.:

Lisabonas stratēģija

Eiropas Savienības Ilgtspējīgas attīstības stratēģija

Nacionāla līmeņa sociālo pakalpojumu politikas plānošanas dokumenti

Koncepcija „Vienādas iespējas visiem”

Kopējais sociālās iekļaušanas memorands

Rīcības plāns Invaliditātes un tās izraisīto seku mazināšanas politikas pamatnostādņu īstenošanai 2005.-2015.gadam 11.lpp

Ziņojums par nacionālo sociālās aizsardzības un sociālās iekļaušanas stratēģiju 2008. - 2010.gadam (12.lpp.)

Programma sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu attīstībai personām ar garīga rakstura traucējumiem 2009. – 2013.gadam

Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par personu ar invaliditāti tiesībām īstenošanas plāns 2010. –2012.gadam

Apkopoti arī sekojoši **Kurzemes plānošanas reģiona attīstības plānošanas dokumenti**

Kurzemes reģiona attīstības stratēģija

Kurzemes plānošanas reģiona rīcības plāns 2010. – 2013.gadam un

Liepājas, Saldus, Ventspils pašvaldību attīstības plānošanas dokumenti 14.lpp., no kurām visvairāk izstrādāta mūsu mērķa grupas vajadzībām izstrādāta Ventspils novada attīstības programma 2009. – 2015.gadam 15.lpp.

ESOŠĀS SITUĀCIJAS ANALĪZĒ 19.lpp. minēts, ka Kurzemes reģionā iedzīvotāju skaits ir 13-15% no Latvijas iedzīvotāju kopskaita, 2009. gada sākumā - vairs tikai 301 621 iedzīvotāji. Cīk, no tiem, cilvēki ar funkcionāliem traucējumiem vai invaliditāti šeit nav minēts. sīkāk ir 32.lpp.

1.2.4.nodaļā Nodarbinātība minēts, ka augstāka sociālā riska grupas bezdarbnieku vidū arī invalīdi – bezdarbnieki, 23. lpp.

2009.gadā aptuveni uz pusi vairāk kā 2008.gadā, palielinājies arī invalīdu – bezdarbnieku skaits.

1.2.4. – 1.tabulā „Bezdarbnieku skaits Kurzemes reģiona pašvaldībās 2009.gada

1.decembrī” kā atsevišķa mērķa grupa izdalīti Invalīdi – bezdarbnieki pa novadiem.

Informācijas avots: NVA 24.lpp. kopumā saskaitot sanāk 1085 cilvēki.

Tālāk analizēts iedzīvotāju 1.2.6. ienākumu līmenis. Invalīdi netiek pamanīti kā vieni no nabadzīgākajiem.

1.2.7. – 2.attēlā redzams” Skolēnu skaits Kurzemes reģionā, kuri mācās **speciālās izglītības iestādēs** 2008., 2009. un 2010.gadā”

Skolēnu skaits, kuri mācās speciālās izglītības iestādēs, 2010.gadā ir palielinājies, kas saistīta ar skolēnu skaitu attiecīgajā vecumā, kā arī klašu skaita palielināšanos speciālās izglītības iestādēs.

Profesijas, ko lielākoties apgūst speciālās izglītības iestādēs ir mājkalpotājs, pavāra palīgs, galdnieka palīgs, laukstrādnieka palīgs, mežstrādnieka palīgs, ēku uzraugs un būvstrādnieka palīgs, turklāt speciālās izglītības programmas vairāk piemērotas zēniem.

Informācijas avots: IZM

Būtiska problēma ir speciālo absolventu nodarbinātība, jo uzņēmumi Kurzemes reģionā nespēj nodrošināt atbilstošas darba vietas minētajai mērķa grupai.30.lpp.

No 30.-34.lpp. veikts 1.2.8. Iedzīvotāju veselības stāvokļa izvērtējums.

1.2.8. – 1.attēlā „Personu skaits, kam piešķirta pirmreizējā invaliditāte 2006., 2007., 2008. un 2009.gadā” redzams, ka personu skaits, kam piešķirta pirmreizējā invaliditāte, palielinās.

Pēc Veselības un darbaspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas sniegtajiem datiem, visbiežākais pirmreizējāsinvaliditātes piešķiršanas iemesls personām vecumā no 16 gadiem ir asinsrites sistēmas slimības, ļaundabīgie audzēji,kā arī skeleta, muskuļu un saistaudu slimības.

Aptuveni 45% personu 2008.un 2009.gadā pirmreizēji piešķirta II invaliditātes grupa, aptuveni 34% - III invaliditātes grupa un 21% personu - I invaliditātes grupa.

Pēc VSAA sniegtajiem datiem, visu invaliditātes pabalstu saņēmēju skaits pēdējo 2 - 3 gadu laikā ir palielinājies, skatīt 1.2.8.-2.attēlā.31.lpp. „Ar invaliditāti saistīto pabalstu saņēmēju skaits Kurzemes reģionā 2007. -2009.gadā” Informācijas avots: VSAA

2008. un 2009.gadā aptuveni 50% personu pirmreizējā invaliditāte bija piešķirta personām vecumā no 40 – 59gadiem, aptuveni 30% personu ir bijušas vecākas par 60 gadiem, savukārt 20% bija vecumā no 16 – 39 gadiem. Uzmanību būtu jāvērs uz to, ka lielākā daļa šo cilvēku ir darbaspējas vecumā.

Pēc VSAA sniegtās informācijas, 2010.gada sākumā pabalstu transporta izdevumu kompensēšanai personām ar invaliditāti, kam ir apgrūtināta pārvietošanās, ir saņēmuši 130 bērni invalīdi un 1793 pieaugušas personas ar invaliditāti.

1.2.8. – 1.tabulā norādīts personu ar invaliditāti skaits Kurzemes reģiona pašvaldībās 32.lpp. Analīze veikta pa invaliditātes līmeņiem un cik kurā pašvaldībā nevis pa traucējumu veidiem, līdz ar to nav iespējams veikt precīzu pakalpojumu plānošanu.

Kā redzams 1.2.8. – 2.attēlā, vislielākais bērnu invalīdu skaits Kurzemes reģionā ir vecumā no 13-17 gadiem, kas liecina par to, ka nepieciešams attīstīt sociālos pakalpojumus pieaugušām personām ar invaliditāti. 33.lpp

Psihisko un uzvedības traucējumu izplatība 2009.gadā augstāka kā vidēji valstī, bija Kurzemē, Latgalē un Zemgalē.Personu skaits ar psihiskiem un uzvedības traucējumiem Kurzemes reģionā 2009.gadā (11999)(~4% iedzīvotājiem L), salīdzinot ar 2008.gadu (11611) palielinājies par 388 pacientiem. Personu skaitu ar psihiskiem un uzvedības traucējumiem pa veidiem skatīt 1.2.8. – 5.attēlā.34.lpp

Kā redzams 1.2.8. – 5.attēlā, Kurzemes reģionā 30,89% (3706) no visiem pacientiem ar *psihiskām saslimšanām*, bija personas ar garīgo atpalcību. Redzams, ka programmas rakstītājiem jūk termini un vēršu uzmanību, ka Latvijā lielākais pakalpojumu skaits ir mazākajai mērķa grupai no cilvēkiem ar garīgā rakstura traucējumiem.

Kā galvenās problēmas, kas norādītas Statistikas gadagrāmatā „Pсихiskā veselība Latvijā”, saistībā ar iedzīvotāju psihisko veselību, ir šādas:

- 1) Latvijā nav pietiekami labi attīstīti pakalpojumi personām ar psihiskiem un uzvedības traucējumiem ārpus stacionāriem un šo personu ģimenes nesaņem atbalstu vēlamā apjomā.
- 2) Ekonomiskās krīzes ietekmē finansiālu apsvērumu dēļ, radinieki ir ieinteresēti savus piederīgos ņemt mājās no psihiatriskām iestādēm, specializētiem sociālās aprūpes centriem, kuros uzturas personas ar psihiskiem un uzvedības traucējumiem, jo invaliditātes pensija ir būtisks vai pat vienīgais ģimenes ienākumu avots.
- 3) Ekonomiskās krīzes ietekme uz garīgās veselības rādītājiem, visdrīzāk, atspoguļosies pēc 3 līdz 5 gadiem. 2008.gada dati var iepriekš minētās nelabvēlīgās tendences vēl neuzrādīt,

kaut 2008.gadā veselības aprūpē pirmo reizi uzņemto pacientu ar psihiskām saslimšanām skaits palielinājies.35.lpp

2. Sociālie pakalpojumi Kurzemes reģionā

Vispirms programmā minētie secinājumi

No sociālo dienestu pārskatos par sociālajiem pakalpojumiem un sociālo palīdzību 2009.gadā sniegtās informācijas, var secināt, ka pašvaldību nodrošināto sociālo pakalpojumu vidū visvairāk ir ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi, taču sociālie pakalpojumi ir arī vieni no visbiežāk pirktajiem. Nākamie pirktie sociālie pakalpojumi ir ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija bērniem, patversmes vai naktspatversmes, dienas aprūpes centra un krīzes centra sociālie pakalpojumi.

Dominējošās sociālā riska grupas – sociālo dienestu klienti ir pensijas vecuma personas, bezdarbnieki, ģimenes ar bērniem, personas ar funkcionāliem traucējumiem. Lielākoties klienti sociālajā dienestā vēršas pēc sociālās palīdzības.42.lpp

*Ekonomiskās krīzes ietekmē palielinājies trūcīgo personu skaits, kam nepieciešama sociālā palīdzība un attiecīgi tai tikusi izlietota lielākā daļa budžeta līdzekļu, tajā pašā laikā palielinot arī sociālo dienestu darbinieku darba apjomu. **Līdz ar to, sociālo pakalpojumu attīstība paliek otrā plānā. Tajā pašā laikā valstī ir noteikti obligātā sniedzamā sociālā palīdzība, bet nav noteikti obligāti nodrošināmie sociālie pakalpojumi.**43.lpp*

Kurzemes reģionā esošie un plānotie sociālie alternatīvie pakalpojumi (apkopojums):

Tabula Nr. 1

Joma	Pakalpojuma veids	Esošie pakalpojumi	Uz 2018.gadu plānotie pakalpojumi	Komentāri
Mājoklis	Servisa dzīvoklis	Kuldīgas novadā	Kuldīgas novads Liepājas pilsēta Rojas novads Talsu novads Saldus novads	Ir arī precīzāk pa novadiem plānojums
	Grupu dzīvoklis/māja LPDSD Grupu dzīvokļi personas ar garīga rakstura traucējumiem	Liepāja, Kuldīgas iela 34	Reģionālie Grupu mājas (dzīvokļi) Liepājas pilsēta Talsu novads Ventpils pilsēta Saldus novads Skrundas novads Brocēnu novads Ventpils novads Vaiņodes novads Pāvilostas novads	
	Žēlsirdības māja personas ar garīga rakstura traucējumiem	Ventspils, Krasta iela 1		
	Dzīvoklis ar periodisku atbalstu			
Nodarbinātība Jautājums cik šie pakalpojumi ir saistīti ar nodarbinātību	Pusceļa māja Pusceļa māja „Ilgi” personas ar garīga rakstura traucējumiem	Grobiņas novads, Grobiņas pagasts, Ilgi	Grobiņas novads Kuldīgas novads Liepājas pilsēta Talsu novads Ventpils pilsēta Saldus novads	
	Dienas centrs Liepājas pilsētas domes Sociālā dienesta Dienas centrs personām ar garīgās attīstības	Liepāja, T.Breikša ielā 16/20	Reģionālie Dienas aprūpes centri Kuldīgas novads Liepājas pilsēta Talsu novads	

	traucējumiem		Ventspils pilsēta Saldus novads		
	Saldus Dienas aprūpes Centrs Pilngadības personām ar garīga rakstura traucējumiem	Saldus, Slimnīcas iela 3	Priekules novads Skrundas novads Brocēnu novads Dundagas novads		
	Ventspils bērnu un pusaudžu atbalsta centrs „Nāc līdzī” maznodrošināto un trūcīgo ģimeņu bērni, t.sk. arī personas ar garīga rakstura traucējumiem	Ventspils, Lielais prospekts 18-1	Vietējie dienas centri atbilstoši sociālā pakalpojuma pieprasījumam gandrīz visos novados.		
	SIA „Latvijas Neredzīgo biedrības Rehabilitācijas centrs” Liepājas teritoriālais rehabilitācijas dienas centrs	Liepājā, Ganību ielā 197/295			
	Ventspils teritoriālais rehabilitācijas un dienas centrs	Ventspilī, Baldones ielā 16.			
	Atbalsta centru pakalpojumu ir pielīdzināmi 57 dienas centra pakalpojumiem dažādām sociālā riska grupām. Liepājas pilsētā ir 17 atbalsta centri, Kuldīgas novadā – 10, Saldus novadā – 9, Ventspils novadā – 4, Aizputes novadā – 2, Pāvilostas novadā – 1, Talsu novadā – 3, Ventspils pilsētā – 2, Rojas novadā – 3, Dundagas novadā – 3.	Cilvēki ar invaliditāti kā mērķa grupa minēta 11 centros: Druvas dienas centrs, Saldus , Vienības iela 15 – 17; Biedrības „Pirmā stīga” dienas Centrs, Saldus novads, "Ezerkrasti", Ezeres pagasts; Saldus invalīdu iniciatīvu centrs Saldus novads, Saldus, Celtnieku iela 2a; Biedrība "Tu vari", Kuldīga , Raiņa iela 6, kustību traucējumi; Dienas centrs cilvēkiem ar Invaliditāti, Kuldīga, Dzirnau iela 9; Invalīdu biedrība "Cerība", Aizputes novads, Aizpute, Pasta iela 2; Latvijas Bērnu fonda Ventspils nodaļa Ventspils , Sarkanmuižas dambis 22-53, bērni ar invaliditāti, vecāki; Fonds "Agape", Liepāja , O. Kalpaka 42, mūzikas un radošās nodarbības bērniem, pensionāriem un personām ar invaliditāti; Latvijas Nedzirdīgo savienības Liepājas reģionālā biedrība Liepāja, Kr.Valdemāra ielā 43; Latvijas Portidža mācībsistēmas asociācija, Liepāja, Atslēdznieku iela 29; Rojas novada pensionāru apvienība, Rojas novads, Zvejnieku iela 1 Mērsraga invalīdu atbalsta centrs, Rojas novads, Mērsraga pagasts, Kadiķu iela 1,			
	Atbalstītais darbs Atbalstītā darba pakalpojumi, kad darbuzturētājam personai ar invaliditāti nodrošina atbalstu, lai tā iegūtu un saglabātu apmaksātu darbu atvērtā darba tirgū.		Reģionāla līmeņa sociālo pakalpojumu centros Vietēja līmeņa sociālo pakalpojumu centros atbilstoši sociālā pakalpojuma pieprasījumam.		
	Specializētās darbnīcas		Grobiņas novads Kuldīgas novads Liepājas pilsēta Talsu novads Ventspils pilsēta Saldus novads Skrundas novads		

	<p>Sociālie uzņēmumi/firmas Sociālais uzņēmums, kas nodrošina nodarbinātību klientiem, kam ir grūtības iekļauties atklātā darba tirgū.</p>		<p>Reģionāla līmeņa sociālo pakalpojumu centros. Vietēja līmeņa sociālo pakalpojumu centros atbilstoši sociālā pakalpojuma pieprasījumam.</p>	
<p>Transports</p>	<p>Transporta pakalpojumi Specializētā transporta pakalpojumi, kas nodrošina klienta nokļūšanu no dzīvesvietas sociālo aktivitāšu vietā.</p>		<p>Reģionāla līmeņa sociālo pakalpojumu centros. Vietēja līmeņa sociālo pakalpojumu centros atbilstoši sociālā pakalpojuma pieprasījumam.</p>	
<p>Tehniskie palīgīdzekļi/palīgtehnoloģijas</p>	<p>Tehniskie palīgīdzekļi/palīgtehnoloģijas palīgīdzekļu noma personām ar funkcionāliem traucējumiem</p>	<p>Latvijas Sarkanā Krusta Talsu rajona komiteja Talsu novads Stende, Robežu iela 28</p>		
<p>Atbalsta pakalpojumi. Atbalsts ģimenei.</p>	<p>Asistents</p>		<p>Kuldīgas novads Liepājas pilsēta Talsu novads Ventpils pilsēta Saldus novads Dundagas novads Skrundas novads Rojas novads</p>	
	<p>Pavadonis</p>			
	<p>Kontaktpersona</p>			
	<p>Īsa laika uzturēšanās vietas Īslaicīgas uzturēšanās mītne, kur pensijas vecuma personām, personām ar garīga rakstura, traucējumiem, kā arī citām sociālā riska grupām īslaicīgi pēc nepieciešamības tiek nodrošināts mājoklis un nepieciešamais atbalsts.</p>		<p>Reģionāla līmeņa sociālo pakalpojumu centros. Vietēja līmeņa sociālo pakalpojumu centros atbilstoši sociālā pakalpojuma pieprasījumam.</p>	
	<p>Atbalsta grupas (pašpalīdzības grupa, kā nākamais attīstības solis).</p>	<p>Biedrība „Dižvanagi”, Liepāja, Veidenbauma iela, atbalsta grupas vecākiem, kuriem ir bērni ar īpašām vajadzībām. Krusta draudzes Diakonijas centrs, Liepāja, F.Brīvzemnieka 54, atbalsta grupas personām ar invaliditāti – lekcijas, nodarbības;</p>	<p>Kuldīgas novads Liepājas pilsēta Talsu novads Ventpils pilsēta Saldus novads Brocēnu novads Dundagas novads Grobiņas novads Rojas novads Skrundas novads</p>	
<p>Citi pakalpojumi</p>				

Aprūpe	„Aprūpe mājās” „drošības poga”;	LPDSD birojs Liepāja, E.Veidenbauma iela 3	Reģionālie Aprūpe mājās („drošības pogas”) pakalpojumi Kuldīgas novads Liepājas pilsēta Talsu novads Ventspils pilsēta Saldus novads	
	„Mājas neatliekamā izsaukuma dienests „Drošības poga””	„Latviešu Samariešu apvienība” Ventspils pilsētā.	Pārējos novados atbilstoši sociālā pakalpojuma pieprasījumam	

Zemāk būs citāti no secinājumiem, kādi uzlabojumi nepieciešami pakalpojumu izveides jomā.

*Vadoties no statistikas datu analīzes un diskusijām ar Kurzemes reģiona sociālo pakalpojumu jomas speciālistiem, **dienas aprūpes pakalpojumu** uzlabošanai ir nepieciešams veikt šādus uzdevumus:*

- Attīstīt dienas aprūpes centra pakalpojumus personām ar garīga rakstura traucējumiem, kā arī citām mērķa grupām.
- Veicināt nodarbinātības attīstību personām ar garīga rakstura traucējumiem.
- Sagatavot informatīvos materiālus par sociālo pakalpojumu sniedzējiem.
- Nodrošināt darbinieku kvalifikācijas paaugstināšanu un citus atbalsta pasākumus.
- Pilnveidot un izstrādāt saistošos noteikumus sociālo pakalpojumu jomā, kā arī izstrādāt iekšējos normatīvos aktus.
- Pilnveidot sadarbību ar dienas aprūpes centru klientu vecākiem vai likumīgajiem pārstāvjiem.
- Attīstīt transporta pieejamību sociālā pakalpojuma saņemšanai.
- Risināt jautājums par papildu finanšu resursu piesaisti dienas aprūpes centru pakalpojumu attīstībai(cilvēkresursi un infrastruktūra, t.sk. vides pieejamība).65.lpp

Sniegts apraksts sociālajam pakalpojumam 64.lpp. **Žēlsirdības māja**

Žēlsirdības māja sākotnēji tika reģistrēta kā dienas centrs, bet tā kā tajā dažkārt tika nodrošināta nakšņošana personām ar garīga rakstura traucējumiem, tā tika pārreģistrēta par grupu māju (dzīvokli). Žēlsirdības māja nodrošina grupu mājas pakalpojumu, dzīvošanu ģimenes apstākļos personām ar garīga rakstura traucējumiem.

Klienti ir speciālo izglītības iestāžu audzēkņi, jaunieši no bērnu namiem, pusceļa mājām, sociālā riska ģimenēm, kam ir garīga rakstura saslimšana. Žēlsirdības mājā ir 12 vietas, kas ir aizpildītas, jo pieprasījums pēc šī pakalpojuma ir lielāks nekā piedāvājums.

Žēlsirdības mājā jaunieši apgūst prasmes pastāvīgi dzīvot, rūpēties par sevi, kā arī praktiski apgūst vairākas arodprasmes – pavāra prasmes un prasmes lauksaimniecībā.

Žēlsirdības mājā ir izveidota prasībām atbilstoša slēgta tipa virtuve, kur klienti apgūst ēdienu gatavošanas praksi, nodrošina ēdienu tirdzniecību izbraukumos, tādējādi arī saņemto atalgojumu par paveikto darbu. Tāpat klienti apgūst arī lauksaimniecības prasmes – kopj mājdzīvniekus, audzē lauksaimniecības produkciju. Lai nodrošinātu klientiem jaunas darba vietas, tiek plānota arī kafējnīcas atvēršana.

Pusceļa mājas pakalpojumu attīstīšanai ir nepieciešams veikt šādus uzdevumus:

- Veidot grupu pusceļa mājas un grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumus Kurzemes reģionā.
- Veicināt nodarbinātības iespējas pusceļa mājas un grupu mājas (dzīvokļa) klientiem.
- Nodrošināt sociālā pakalpojuma pēctecību, nodrošinot, ka pēc pusceļa mājas pakalpojuma saņemšanas, klients saņem grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumus.
- Sagatavot informatīvos materiālus par sociālo pakalpojumu sniedzējiem.
- Pilnveidot un izstrādāt saistošos noteikumus sociālo pakalpojumu jomā, kā arī izstrādāt iekšējos normatīvos aktus.66.lpp.

Ir minēts, ka *pieprasījums sociālā pakalpojuma saņemšanai ir lielāks nekā, piedāvājums gan nodrošinot šo pakalpojumu, gan pēc tam grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumus. Ja klients, kurš ir sagatavots grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu saņemšanai, bet nevar saņemt sociālo pakalpojumu, jo ir rinda, līdz ar to arī pusceļa mājas „Iļģi” potenciālie klienti ir spiesti gaidīt rindā. Kopā no Pusceļa mājas „Iļģi” uz grupu dzīvokļiem pārcēlušies 23 klienti, savukārt no grupu mājas (dzīvokļa) – 9 uzsākuši pastāvīgu dzīvi sociālās mājās un 2 atgriezušies savā pašvaldībā.*66.lpp.

Grupu mājas (dzīvokļu) pakalpojumu attīstīšanai ir nepieciešams veikt šādus uzdevumus:

- Izveidot grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumus Kurzemes reģionā.
- Iesaistīties nodarbinātības pasākumu veidošanā, lai nodrošinātu darba vietas grupu mājas (dzīvokļu) klientiem.
- Attīstīt sociālā pakalpojuma pēctecību, nodrošinot, ka pēc grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma saņemšanas klients atbilstošos apstākļos varētu dzīvot pastāvīgi.
- Sagatavot informatīvos materiālus par grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumiem.
- Pilnveidot un izstrādāt saistošos noteikumus sociālo pakalpojumu jomā, kā arī izstrādāt iekšējos normatīvos aktus.
- Risināt jautājums par papildu finanšu resursu piesaisti grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu attīstībai.67.lpp.

Vairāk akcents likts uz grupu māju, kas paredzēti cilvēkiem ar intelektuālā rakstura traucējumiem, cilvēkiem ar psihiskām saslimšanām nekā.

Trūkst ar nodarbinātību, aizņemtību saistīto iespēju.

Ja iepriekšminētie pakalpojumi, , vairāk paredzēti cilvēkiem ar garīgā rakstura traucējumiem, tad turpmāk 2.3.5. akcentēti pakalpojumi cilvēkiem ar redzes traucējumiem. *Sociālās rehabilitāciju pakalpojumus personām ar redzes traucējumiem sniedz Liepājas Neredzīgo biedrība (biedrība) un SIA „Latvijas Neredzīgo biedrības Rehabilitācijas centrs” 2 teritoriālie centri - Liepājas teritoriālais rehabilitācijas dienas centrs un Ventspils teritoriālais rehabilitācijas dienas centrs. Sīkāks pakalpojumu apraksts 74.lpp.*

Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu attīstīšanai cilvēkiem ar redzes traucējumiem ir nepieciešams veikt šādus uzdevumus:

- Pilnveidot sociālās rehabilitācijas pakalpojumus Kurzemes reģionā.
- Veicināt sociālo pakalpojumu pieejamību, it īpaši attīstot universālo dizainu.
- Pilnveidot sadarbību ar citām institūcijām un profesionāļiem.
- Sagatavot informatīvos materiālus par sociālo pakalpojumu sniedzējiem.
- Risināt jautājumus par papildu finanšu resursu piesaisti (cilvēkresursi, materiāltehnikā bāze, infrastruktūra).74.lpp

Pakalpojumi citām personām ar kustību un dzirdes traucējumiem nav aprakstīti.

SVID analīze 81.lpp saistībā ar apkopojuma mērķa grupu (izvilcums)

Stiprās puses	Vājās puses
<input type="checkbox"/> ir pieejami aprūpes mājās, dienas aprūpes centra, krīzes centra, grupu mājas (dzīvokļa), pusceļa mājas, naktspatversmes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi dzīvesvietā un institūcijā <input type="checkbox"/> plašs atbalsta centru tīkls dažādām mērķa grupām <input type="checkbox"/> ir pieredze alternatīvo sociālo pakalpojumu veidošanā un nodrošināšanā <input type="checkbox"/> Liepājas pilsēta, kā paraugs universālā dizaina iedzīvināšanai	<input type="checkbox"/> neliels normatīvajos aktos noteiktajam atbilstošu alternatīvo sociālo pakalpojumu skaits trūkst sociālo pakalpojumu pēctecības <input type="checkbox"/> sociālo pakalpojumu nodrošināšana pašvaldībās ir zemākā prioritātē kā sociālā palīdzība <input type="checkbox"/> nepietiekama pašvaldību sadarbība kopīgu sociālo pakalpojumu izveidē <input type="checkbox"/> nepietiekami nodrošināta informācija Kurzemes reģiona iedzīvotājiem par sociālo pakalpojumu saņemšanas iespējām <input type="checkbox"/> nepietiekami nodrošināta vides

	<i>pieejamība personām ar funkcionāliem traucējumiem</i>
<i>Iespējas</i> <input type="checkbox"/> daudzveidīgu un kvalitatīvu alternatīvo sociālo pakalpojumu (esošo un jaunu) attīstīšana dažādām sociālā riska grupām <input type="checkbox"/> pašvaldības īpašumā esošas ēkas un telpas, kuras var izmantot alternatīvo sociālo pakalpojumu izveidei un attīstībai <input type="checkbox"/> nodrošināt vides pieejamību (universālo dizainu) personām ar funkcionāliem traucējumiem	<i>Draudi</i> <input type="checkbox"/> negatīvi sociālekonomiskie rādītāji (sabiedrības novecošanās, bezdarba līmeņa pieaugums, izglītības līmeņa pazemināšanās, trūcīgo personu skaita palielināšanās, personu ar invaliditāti skaita palielināšanās, iedzīvotāju veselības pasliktināšanās u.c.)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Kurzemes plānošanas reģiona sociālo pakalpojumu Attīstības programmas 2011. - 2018.gadam II daļa Stratēģiskā daļa

Šajā dokumentā veikts *Esošās situācijas kopsavilkums* arī

PERSONĀM AR INVALIDITĀTI UN PERSONĀM AR FUNKCIONĀLIEM

TRAUCĒJUMIEM minot konkrētus skaitļus, bet nav pārējo funkcionālo traucējumu skaitlisko aprēķinu, kas aprūrina nepieciešamību pēc pakalpojumiem aprēķināšanu. Šie dati vairāk vērsti uz sociālās palīdzības sniegšanu.

Galvenie sociālā riska grupu raksturojošie rādītāji:

2009.gadā invaliditātes pensiju saņēma 9886 personas un salīdzinot ar 2008.gadu to skaits palielinājies par 122 personām;

2009.gadā personu ar invaliditāti - bezdarbnieku skaits bija 1085, par 62% vairāk nekā 2008.gadā;

2008. un 2009.gadā no personām ar invaliditāti 45% bija II invaliditātes grupa, 34% - III invaliditātes grupa, savukārt 21% - I invaliditātes grupa;

2008. un 2009.gadā aptuveni 50% personu pirmreizējā invaliditāte bija piešķirta vecumā no 40 – 59 gadiem, aptuveni 30% personu bija vecākas par 60 gadiem, savukārt 20% bija vecumā no 16 – 39 gadiem;

2009.gadā vislielākais invaliditātes pensijas saņēmēju skaits bija vecumgrupās no 46 līdz 50 gadiem, no 51 līdz 55 gadiem un no 56 līdz 60 gadiem;

2009.gadā lielākais personu ar invaliditāti skaits bija Talsu novadā, Rojas novadā, Dundagas novadā un Alsungas novadā, savukārt mazākais – Nīcas novadā;

2009.gadā salīdzinot ar 2008.gadu par 388 palielinājies personu skaits ar psihiskiem un uzvedības traucējumiem (2009.gadā - 11999);

*2009.gadā 30,89% no personām ar psihiskiem un uzvedības traucējumiem bija personas ar garīgo atpalicību. **Vai tik šeit atkal nav sajukusi terminoloģija -nesaprotu***

Šai mērķa grupai pieejamie sociālie pakalpojumi Kurzemes reģionā: ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi pieaugušām personām, aprūpe mājās, sociālā darba pakalpojumi, dienas aprūpes centri, grupu māja (dzīvoklis) un atbalsta centri.4.lpp.

Sniegta arī 1.2. – 1.tabula Kopsavilkums par sociālajiem pakalpojumiem Kurzemes reģionā 6.lpp.

7.lpp secināts, ka pēc platības un iedzīvotāju skaita, lielākajos novados, kā, piemēram, Talsu, Kuldīgas un Saldus novadā – sociālie pakalpojumi, galvenokārt, koncentrēti novadu

centros, savukārt attālākajās apdzīvotajās vietās, izņemot sociālā darba pakalpojumus, citi sociālie pakalpojumi gandrīz nav pieejami.

Saskaņā ar normatīvajos aktos norādīto, ja pašvaldība nevar nodrošināt sociālo pakalpojumu, tā var šo pakalpojumu pirkt. Kā norādīts pārskatos par sociālajiem pakalpojumiem un sociālo palīdzību 2009. gadā, pašvaldību *sociālie dienesti visvairāk pirkuši ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus pieaugušajiem un bērniem.....*

Ne reti ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās nonāk personas, kurām varētu nodrošināt aprūpi dzīvesvietā. Iespējamie pieejamie resursi personas pašaprūpei netiek identificēti, izmantoti un attīstīti.

Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu nodrošināšana vienai pieaugušai personai mēnesī izmaksā sākot no 200 līdz 600 latiem. Aprūpes mājās pakalpojums, kas ir institūcijai alternatīvs sociālais pakalpojums, piemēram, Liepājas pilsētā, izmaksā vidēji 54 Ls mēnesī. Organizēt sociālā pakalpojuma saņemšanu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā var gadījumos, kad personai nepieciešamā aprūpe pārsniedz aprūpes mājās pakalpojuma apjomu.7.lpp.

Secināts, ka

Kurzemes reģionā ir liels skaits dažādu atbalstu centru, kas nodrošina psiholoģisku, konsultatīvo atbalstu ģimenēm, personām ar invaliditāti, trūcīgām personām u.c. sociālā riska grupām, sociālo rehabilitāciju atkarīgām personām, no ieslodzījuma vietām atbrīvotām personām, bet tie nav reģistrēti sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā, līdz ar to, pastāv iespēja attīstīt šos sociālos pakalpojumus un reģistrēt. Ar ko nav kārtībā ar pakalpojumiem vai likumdošanu vai disciplīnu?

Kurzemes reģionā nav pietiekams arī tādu alternatīvo sociālo pakalpojumu piedāvājums, kā pusceļa māja un grupu māja (dzīvoklis), jo klientu, kam sociālais pakalpojums ir nepieciešams, ir vairāk, nekā sociālo pakalpojumu sniedzējs var nodrošināt. Ja grupu mājā (dzīvoklī) klientu sagatavo patstāvīgai dzīvei, tad ne reti pēc šī sociālā pakalpojuma saņemšanas, klientam trūkst atbalsta patstāvīgas dzīves uzsākšanai (vide, kurā klientam nav vēlams atgriezties, dzīvojamās platības trūkums u.c.) un pastāv risks atgriezties ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā pieaugušām personām. Tik pat nozīmīga ir arī darba vietu radīšana grupu mājas (dzīvokļa) klientiem, jo ar invaliditātes pensiju, klienti nespēj segt ikdienas izdevumus, tādējādi kļūstot atkarīgi no pašvaldības sniegtās sociālās palīdzības. Trūkst arī tādu sociālo pakalpojumu, kā specializētās darbnīcas, piedāvājuma.8.lpp

Kurzemes reģionā daudzpusīgi tiek nodrošināti sociālās rehabilitācijas pakalpojumi neredzīgām personām – nodrošinot pašaprūpes iemaņu, fiziskā un intelektuālā darba pamatprasmju, saskarsmes un citu iemaņu apguvi. Tiek nodrošināta informācija, kas nepieciešama, lai šīs mērķa grupas klienti integrētos sabiedrībā. Ir nepieciešams šos pakalpojumus attīstīt arī citās vietās reģionā.

Mazāk uzmanības programmas izstrādātāji pievērsuši cilvēku ar dzirdes un kustību traucējumiem.

Trūkst informācijas, kas būtu nodrošināta ar alternatīvām komunikācijas metodēm, piemēram, vieglā valoda, lai dažādas sociālā riska grupas to spētu uztvert.9.lpp.

2.nodaļā Sociālo pakalpojumu alternatīvas un attīstība

Ņemot vērā esošās situācijas analīzi un darba grupu diskusiju rezultātus, alternatīvas sociālo pakalpojumu attīstībai ir šādas (saīsināti):

1. Lielāko daļu sociālo pakalpojumu Kurzemes reģionā nodrošina pašvaldības, līdz ar to alternatīva ir sociālo pakalpojumu nodrošināšanu deleģēt biedrībām, nodibinājumiem un privātām institūcijām vai šo institūciju sociālos pakalpojumus pirkt....

2. Analizējot datus par sociālo pakalpojumu nodrošinājumu sociālā riska grupām, secināts, ka sociālie pakalpojumi nepietiekamā apjomā tiek nodrošināti arī tādām mērķa grupām kā personas ar garīga rakstura traucējumiem, personas ar invaliditāti, līdz ar to alternatīva ir attīstīt sociālos pakalpojumus minētajām mērķa grupām.

3. *Ir iespējams veidot institūcijām alternatīvos sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus.*

4. *Pamatojoties uz esošās situācijas analīzi un diskusijām darba grupās ar Kurzemes reģiona sociālās jomas ekspertiem, izstrādātas alternatīvo sociālo pakalpojumu attīstības iespējas Kurzemes reģionā.*

Ir izstrādātas rekomendācijas obligāto sociālo pakalpojumu attīstīšanai dažāda līmeņa sociālo pakalpojumu centros. 2.-1.tabula 9.lpp

Detalizēta informācija par attīstāmajiem sociālajiem pakalpojumiem norādīta 2. – 2.tabulā.

Minēti zemām minētie sociālie pakalpojumi un **sniegts to īss apraksts** un pakalpojuma potenciālā reģionālā vai vietējā darbības vieta. (izlase atbilstoši mērķa grupai)10.lpp

SOCIĀLĀS APRŪPES PAKALPOJUMI:

1. Aprūpe mājās, - *sociālais pakalpojums pamatvajadzību apmierināšanai personām, kuras objektīvu apstākļu dēļ nevar sevi aprūpēt. Aprūpes mājās pakalpojumi var tikt nodrošināti arī sociālā dzīvojamā platībā, kur dzīvo pensijas vecuma personas vai citas mērķa grupas. Aprūpe mājās var tikt nodrošināta dažādām mērķa grupām – pensijas vecuma personām, personām ar psihiskām saslimšanām, personām ar demenci u.c. Aprūpes mājās pakalpojumu sniegšana atbilstoši mērķa grupas vajadzībām, var tikt nodrošināta piesaistot arī mediķus, psihologus un citus speciālistus. Lai nodrošinātu kvalitatīvāku aprūpes mājās pakalpojumu sniegšanu, var tikt nodrošinātas „drošības pogas” pakalpojums. Abu līmeņu sociālo pakalpojumu centros – katrā pašvaldībā*

2. Dienas aprūpes centrs - *Sociālais pakalpojums institūcijā, kur dienas laikā tiek nodrošināti sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi, sociālo prasmju attīstīšana, izglītošana un brīvā laika pavadīšanas iespējas. Dienas aprūpes centra pakalpojumus var nodrošināt dažādām mērķa grupām, kurām pamatā nepieciešami sociālās aprūpes pakalpojumi (personas ar invaliditāti, bērni, pensijas vecuma personas u.c.). Vai tiešām grupa nosaka vajadzību un ir galvenais kritērijs? Reģionāla līmeņa sociālo pakalpojumu centros Vietēja līmeņa sociālo pakalpojumu centros atbilstoši sociālā pakalpojuma pieprasījumam.*

3. Grupu māja (dzīvoklis) - *Atsevišķs dzīvoklis vai māja, kurā personām ar garīga rakstura traucējumiem nodrošina individuālu atbalstu sociālo problēmu risināšanā. Reģionāla līmeņa sociālo pakalpojumu centros Vietēja līmeņa sociālo pakalpojumu centros atbilstoši sociālā pakalpojuma pieprasījumam.*

SOCIĀLĀS REHABILITĀCIJAS PAKALPOJUMI:

1. Pusceļa māja - *Sociālās rehabilitācijas institūcija vai ilgstošas sociālās aprūpes un rehabilitācijas institūcijas struktūrvienība, kurā personām ar garīga rakstura traucējumiem nodrošina sociālās rehabilitācijas pakalpojumus. Pusceļa mājas var tikt veidotas arī pašvaldībā, pakalpojumu sniedzot arī citām personu grupām. Grobiņas novads Cītur – atbilstoši sociālā pakalpojuma pieprasījumam.*

2. Specializētās darbnīcas -*darbnīcas, kurās izveidotas darba vietas un nodrošināts speciālistu atbalsts personām ar redzes un dzirdes invaliditāti, personām ar garīga rakstura traucējumiem vai zemām pamatprasmēm u.c. Reģionāla līmeņa sociālo pakalpojumu centros Vietēja līmeņa sociālo pakalpojumu centros atbilstoši sociālā Pakalpojuma pieprasījumam.*

3. Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi - *pasākumu kopums, kas vērsts uz sociālās funkcionēšanas spēju atjaunošanu vai uzlabošanu, lai nodrošinātu sociālā statusa atgūšanu*

un iekļaušanos sabiedrībā, un ietver sevī pakalpojumus personas dzīvesvietā un sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā vai dzīvesvietā vai sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā.

Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi var tikt nodrošināti dažādām mērķa grupām, piemēram, personām ar invaliditāti, personām ar atkarībām, ģimenēm, bezdarbniekiem, bezpajumtniekiem Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi ietver arī motivācijas programmu izstrādi. Reģionāla līmeņa sociālo pakalpojumu centros. Vietēja līmeņa sociālo pakalpojumu centros atbilstoši sociālā pakalpojuma pieprasījumam.

4. Dienas centri - Sociālais pakalpojums institūcijā, kur dienas laikā tiek nodrošināti sociālās rehabilitācijas, klientu sociālo prasmju attīstīšana, izglītošana un brīvā laika pavadīšanas iespējas. Dienas centra pakalpojumus var nodrošināt dažādām mērķa grupām, galvenokārt vēršot uzmanību sociālo uz prasmju attīstīšanu. Abu līmeņu sociālo pakalpojumu centros – katrā pašvaldībā

5. Jauniešu mājas - institūcija, kurā bērns no 16 gadiem līdz mācību/studiju beigām, uzsāk dzīvot patstāvīgi un sadzīvē nepieciešamās prasmes (mācīties gatavot ēst, rīkoties ar naudu, uzņemties rūpes par sevi). Jauniešu mājas klienti var būt ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju bērniem klienti, jaunieši no nelabvēlīgām ģimenēm u.c. Veidojami pie ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām bērniem.

6. Asistents, pavadonis - persona, kas sniedz atbalstu personai ar funkcionāliem traucējumiem ikdienas aktivitāšu veikšanai. Reģionāla līmeņa sociālo pakalpojumu centros. Vietēja līmeņa sociālo pakalpojumu centros atbilstoši sociālā pakalpojuma pieprasījumam.

CITI SOCIĀLIE PAKALPOJUMI

1. Servisa dzīvokļi Dzīvoklis, kas tiek izīrēts un ir pielāgots personai ar smagiem funkcionāliem traucējumiem, lai palielinātu personas iespējas dzīvot patstāvīgi un aprūpēt sevi. Atbilstoši sociālā pakalpojuma pieprasījumam.

2. Iedzīvotāju atbalsta vai pašpalīdzības grupas - Atbalsta grupas, ko vada speciālisti (psihologi, sociālie darbinieki vai citi speciālisti), lai mobilizētu iedzīvotāju spējas risināt problēmas dažādās situācijās. Reģionāla līmeņa sociālo pakalpojumu centros. Vietēja līmeņa sociālo pakalpojumu centros atbilstoši sociālā pakalpojuma pieprasījumam.

3. Īslaicīgas uzturēšanās mītne - mītne, kur pensijas vecuma personām, personām ar garīga rakstura, traucējumiem, kā arī citām sociālā riska grupām īslaicīgi pēc nepieciešamības tiek nodrošināts mājoklis un nepieciešamais atbalsts. Reģionāla līmeņa sociālo pakalpojumu centros. Vietēja līmeņa sociālo pakalpojumu centros atbilstoši sociālā Pakalpojuma pieprasījumam.

4. Specializētā transporta pakalpojumi - nodrošina klienta nokļūšanu no dzīvesvietas sociālo aktivitāšu vietā. Reģionāla līmeņa sociālo pakalpojumu centros. Vietēja līmeņa sociālo pakalpojumu centros atbilstoši sociālā Pakalpojuma pieprasījumam.

5. Atbalstītā darba pakalpojumi - pakalpojumi, kad darbaudzinātājs personai ar invaliditāti nodrošina atbalstu, lai tā iegūtu un saglabātu apmaksātu darbu atvērtā darba tirgū. Reģionāla līmeņa sociālo pakalpojumu centros. Vietēja līmeņa sociālo pakalpojumu centros atbilstoši sociālā Pakalpojuma pieprasījumam.

6. Sociālais uzņēmums, uzņēmums, kas nodrošina nodarbinātību klientiem, kam

ir grūtības iekļauties atklātā darba tirgū. Reģionāla līmeņa sociālo pakalpojumu centros. Vietēja līmeņa sociālo pakalpojumu centros atbilstoši sociālā Pakalpojuma pieprasījumam.

Precīzi zināma tikai viena vieta, kur paredzēts pakalpojums – pusceļa māja Grobiņā

Kā noteiks sociālā pakalpojuma pieprasījumu, ja aiz cilvēka ar invaliditāti nav skaidri zināma mērķa grupa un tās skaits, nepieciešamā atbalsta līmenis, konkrētās vajadzības?

3. nodaļā Kurzemes reģiona sociālo pakalpojumu sniegšanas optimizēšanas modeļi Lai pilnveidotu un attīstītu sociālo pakalpojumu darbību, tiek piedāvāti šādi optimizēšanas modeļi: (Izvilks, kas vairāk saistībā ar koncepciju)

- **VEIDOT VIENOTU SOCIĀLO DIENESTU STRUKTŪRU**
- *Jāveido NEVALSTISKO ORGANIZĀCIJU KONSULTATĪVĀS PADOMES, kas sniedz ierosinājumus un priekšlikumus stratēģiju, lēmumprojektu u.c. attīstības plānošanas un normatīvo aktu izstrādē.*

Konsultatīvās padomes var veidot dažādu sociālā riska grupu pārstāvniecībai, piemēram, personām ar invaliditāti vai pensijas vecuma personām.

Konsultatīvās padomes mērķis būtu veicināt sociālās riska grupas pilsonisko līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesos un veicināt sadarbību starp riska grupas klientiem un pašvaldībām.

Konsultatīvās padomes lēmumiem būtu ieteikuma raksturs, piedaloties ilgtermiņa attīstības plānu izstrādē un sekojot to īstenošanai pašvaldībā, sniedzot atzinumus par pašvaldības institūciju un iestāžu normatīvajos aktos un stratēģiskajos dokumentos ietvertajām normām, kas skar noteikts mērķa grupas intereses.

- **IZVEIDOT VIENOTU INFORMĀCIJAS UZSKAITES PROGRAMMU UN PILNVEIDOT INFORMĀCIJAS APRĪTI-..... jauna reģionāla līmeņa mājas lapa par sociāliem pakalpojumiem Kurzemes reģionā.....16.lpp**

4.nodaļā Kurzemes reģiona sociālo pakalpojumu attīstības vīzija, stratēģiskie mērķi, uzdevumi un rezultātu rādītāji

4.2. Rīcības plāns (izvilks)

1.1.UZDEVUMS: ATTĪSTĪT ESOŠOS UN JAUNUS ALTERNATĪVOS SOCIĀLĀS APRŪPES PAKALPOJUMUS UN NODROŠINĀT TO PIEEJAMĪBU

Uzdevums vērsts uz personu, kurām ir objektīvas grūtības aprūpēt sevi vecuma vai funkcionālo traucējumu dēļ, pamatvajadzību apmierināšanu, nepazeminot personas dzīves kvalitāti.

1.1.1. aprūpes mājās pakalpojumu attīstīšana

1.1.2. dienas aprūpes centru pakalpojumu attīstīšana

1.1.3. grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu attīstīšana

1.1.4. sociālo pakalpojumu ārpus institūcijām bērniem attīstīšana

1.2.UZDEVUMS: ATTĪSTĪT ESOŠOS UN JAUNUS SOCIĀLĀS REHABILITĀCIJAS PAKALPOJUMUS UN NODROŠINĀT TO PIEEJAMĪBU

Uzdevums vērsts uz negatīvo sociālo seku mazināšanu vai novēršanu, kuras personas dzīvē radušās invaliditātes, darbnespējas, brīvības atņemšanas, soda izciešanas, atkarības, vardarbības vai citu faktoru dēļ.

1.2.1. krīzes centru pakalpojumu attīstīšana

1.2.2. naktspatversmes un/vai patversmes pakalpojumu attīstīšana

1.2.3. pusceļa mājas pakalpojumu attīstīšana

1.2.4. specializēto darbnīcu pakalpojumu attīstīšana

1.2.5. sociālās rehabilitācijas pakalpojumu attīstīšana

1.2.6. dienas centra pakalpojumu attīstīšana

1.2.7. jauniešu mājas pakalpojumu attīstīšana

1.2.8. asistentu un pavadoņu pakalpojumu attīstīšana

18.lpp

1.4.UZDEVUMS: ATTĪSTĪT CITUS ALTERNATĪVOS SOCIĀLOS PAKALPOJUMUS UN NODROŠINĀT TO PIEEJAMĪBU

Uzdevums vērsts uz citu pakalpojumu attīstīšanu, kas veicina iedzīvotāju pamatvajadzību apmierināšanu.

1.4.1. servisa dzīvokļu izveide

1.4.2. zupas virtuves un/vai higiēnas centru izveide

1.4.3. iedzīvotāju atbalsta vai pašpalīdzības grupu izveide

1.4.4. citu alternatīvo sociālo pakalpojumu attīstīšana

4.3. Rīcības plāns

Realizējot programmā noteiktās rīcības paredzēts sasniegt šādus **rezultātu rādītājus**:
21.lpp.

Nr.	Rezultātu rādītājs	Bāzes rādītājs 2010.gada sākumā	2018.gads	Bāzes rādītāja datu avots
1.	Reģistrētais sociālo pakalpojumu sniedzēju skaits	53	75 reģionā (attīstīti uz esošās bāzes)	LM
2.	Aprūpes mājās pakalpojumi	1	19 pašvaldībās	LM
3.	Dienas aprūpes centru pakalpojumi	3	10 pašvaldībās	LM
4.	Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumi	1	9 pašvaldībās	LM
5.	SOS ciemats	0	1 pašvaldībā	LM
6.	Krīzes centru pakalpojumi	4	10 pašvaldībās	LM
7.	Naktspatversmes/patversmes pakalpojumi	2	8 pašvaldībās	LM
8.	Pusceļa mājas pakalpojumi	1	6 pašvaldībās	LM
9.	Specializētās darbnīcas pakalpojumi	0	7 pašvaldībās	LM
10.	Jauniešu mājas pakalpojumi	1	3 pašvaldībās	Ilgstošas soc.aprūpes un soc.rehabilitācijas institūcijas
11.	Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi	4	10 pašvaldībās	LM
12.	Dienas centra pakalpojumi	0	18 pašvaldībās	LM
13.	Asistentu un pavadoņu pakalpojumi	0	8 pašvaldībās	Kurzemes reģiona pašvaldību sociālie dienesti
14.	Sociālā darba pakalpojumi	6	19 pašvaldībās	LM
15.	Servisa dzīvokļu pakalpojumi	0	5 pašvaldībās	LM
16.	Iedzīvotāju atbalsta vai pašpalīdzības grupu izveide	0	9 pašvaldībās	Kurzemes reģiona pašvaldību sociālie dienesti

17.	Sociālo pakalpojumu attīstības plāni	2	10 reģionā	Kurzemes plānošanas reģions
18.	Vienota datu bāze sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības uzskaitē	0	1 reģionā	Sociālo pakalpojumu sniedzēji
19.	Sociālo pakalpojumu koordinācijas centra izveide	0	1 reģionā	Sociālo pakalpojumu sniedzēji

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

**Attīstības programmas 2011 -2018 III daļa
Klientu apmierinātības novērtējums ar sociālajiem pakalpojumiem
Kurzemes reģionā. Anketēšanas rezultāti**

Šis dokuments „Klientu *apmierinātības novērtējums ar sociālajiem pakalpojumiem* Kurzemes reģionā.

Ētisku apsvērumu dēļ, nav anketētas personas, kuras cietušas no prettiesiskām darbībām, bērni līdz 16 gadu vecumam un bērni vai pieaugušie ar smagiem garīga rakstura traucējumiem

3.pp

RESPONDENTU - SOCIĀLO PAKALPOJUMU SAŅĒMĒJU RAKSTUROJUMS

Persona ar invaliditāti (n=274)

Ar asistenta palīdzību/ asistents pats (n=403)(tātad lielākā daļa aptaujāti institūciju klienti. Tas nedod patiesu informāciju par nepieciešamajiem sabiedrībā balstītiem pakalpojumiem.)

Anketas noslēgumā aptaujas dalībniekiem tika piedāvāts ierakstīt savus priekšlikumus vai ieteikumus esošo sociālo pakalpojumu uzlabošanai vai jaunu sociālo pakalpojumu izveidošanai. Kopumā no 772 aptaujas dalībniekiem tikai 77 minējuši ierosinājumus. Salīdzinoši biežāk – 20 gadījumos no 77 – norādīts uz nepieciešamību uzlabot esošā pakalpojuma infrastruktūru. 11 respondenti norādījuši uz nepieciešamību pilnveidot *brīvā laika pavadīšanas aktivitātes institūcijā*. 8 respondenti vēlas, lai tiktu nodrošinātas *darba vietas*. 6 respondenti minējuši nepieciešamību pēc jauniem un vairāk sociālajiem pakalpojumiem bērniem, kā arī lūguši nodrošināt iespēju iegādāties *tehniskos palīgīdzekļus*. 5 respondenti kā nepieciešamu uzlabojumu min esošā sociālā pakalpojuma materiāli tehniskās bāzes uzlabošanu, 4 - vēlētos, lai apkalpošana būtu laipnāka, atsaucība un profesionalitāte no personāla puses lielāka. Savukārt pa trim reizēm minēti ierosinājumi – uzlabot iekšējās kārtības noteikumus institūcijā, *apmācīt profesionālas iemaņu iegūšanai*, kā arī nodrošināt sociālos pakalpojumus, kurš varētu saņemt atsevišķi (grupu dzīvokli). Pa vienam respondenta minējuši šādus priekšlikumus: *izveidot ražotni, kurā nodarbinātas personas ar invaliditāti un kurā var saņemt atalgojumu, izveidot pusceļa māju, izveidot ciematiņu personām ar invaliditāti, kā arī nodrošināt vairāk informācijas par sociālajiem pakalpojumiem.*

27lpp.

Šeit runa par apmierinātību ar esošajiem pakalpojumiem, nevis pētītas klientu vajadzība pēc sabiedrībā balstītiem pakalpojumiem.

XXXXXXXXXXXXXX

Kurzemes plānošanas reģiona sociālo pakalpojumu

Attīstības programmas 2011.-2018. IV daļa

sniegts esošo **Kurzemes sociālo pakalpojumu sniedzēju infrastruktūras**

novērtējums

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Kurzemes plānošanas reģiona sociālo pakalpojumu

Attīstības programmas 2011.-2018. V daļa

METODIKA

Metodikai ir 3 daļas:

1. daļa ir metodiskie ieteikumi sociālajiem dienestiem un tai ir 3 nodaļas:

1) metodiskie ieteikumi klienta individuālo vajadzību izvērtēšanai,

4. lpp

2) metodiskie ieteikumi starpprofesionālas un starpinstitucionālas sadarbības pilnveidošanai

sociālo pakalpojumu nodrošināšanā;

3) metodiskie ieteikumi klienta individuālajām vajadzībām atbilstoša sociālā pakalpojuma nodrošināšanai.

2. daļa ir metodiskie ieteikumi visiem sociālo pakalpojumu sniedzējiem, kas ietver vienu nodaļu

– metodiskie ieteikumi sociālo pakalpojumu kvalitātes nodrošināšanai un pilnveidošanai.

3. daļa ir metodiskie ieteikumi ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām, kas ietver trīs nodaļas:

1) metodiskie ieteikumi institūcijas, darbinieku un klientu sagatavošanai alternatīviem sociāliem pakalpojumiem;

2) metodiskie ieteikumi alternatīvo sociālo pakalpojumu nodrošināšanai bērniem;

3) metodiskie ieteikumi alternatīvo sociālo pakalpojumu nodrošināšanai pieaugušajiem.

Sociālajiem dienestiem

1. daļa

Saturs

Sociālā pakalpojuma nepieciešamības izvērtēšana un nodrošināšana

5

1. Metodiskie ieteikumi klienta individuālo vajadzību izvērtēšanai

5

2. Metodiskie ieteikumi starpprofesionālas un starpinstitucionālas sadarbības pilnveidošanai sociālo pakalpojumu nodrošināšanā

9

3. Metodiskie ieteikumi klienta individuālajām vajadzībām atbilstoša sociālā pakalpojuma nodrošināšanai

16

Pielikumi

23

Sociālo pakalpojumu sniedzējiem 2. daļa

Saturs

Kvalitatīvu sociālo pakalpojumu nodrošināšana

5

4. Metodiskie ieteikumi sociālo pakalpojumu kvalitātes nodrošināšanai un pilnveidošanai 5

Pielikumi

15

Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas Institūcijām 3.daļa

Saturs

<i>Alternatīvo sociālo pakalpojumu nodrošināšana</i>	<i>5</i>
<i>5. Metodiskie ieteikumi institūcijas, darbinieku un klientu sagatavošanai alternatīviem sociāliem pakalpojumiem</i>	<i>5</i>
<i>6. Metodiskie ieteikumi alternatīvo sociālo pakalpojumu nodrošināšanai bērniem</i>	<i>10</i>
<i>7. Metodiskie ieteikumi alternatīvo sociālo pakalpojumu nodrošināšanai pieaugušajiem</i>	<i>13</i>
<i>Pielikumi</i>	<i>17</i>

Šie metodiskie ieteikumi izstrādāti, lai veidotu vienotu izpratni un rīcību, sagatavojot ilgstošas sociālās aprūpes un/vai sociālās rehabilitācijas institūciju, tās darbiniekus un klientus alternatīvajiem sociālajiem pakalpojumiem.

Pielikumi

- 1.pielikums – Alternatīvie sociālie pakalpojumi bērniem*
 - 2.pielikums – Alternatīvie sociālie pakalpojumi pieaugušajiem*
- 18*

ALTERNATĪVIE SOCIĀLIE PAKALPOJUMI BĒRNIEM

- Aprūpe un audzināšana audžuģimenē (parasti izvēlas bērnus no 3 līdz 10/12 gadu vecumam, izņēmuma gadījumos ņem pusaudžus vai zīdaiņus),*
- Aprūpe un audzināšana SOS ciematu audžuģimenē (parasti bez vecāku gādības palikušiem bērniem, audžumamma vienā mājā, kur aug ~10 bērni līdz 16 gadu vecumam),*
- Aprūpe un audzināšana pie aizbildņa (parasti aizbildņi ir vecvecāki vai citi radnieki vecāku bojāejas gadījumos un bērna vecums nav noteicošais),*
- Pakalpojums SOS jauniešu mājā (parasti bērniem no 16-18 gadiem, ja mācās var palikt līdz 25 gadiem),*
- Pakalpojums grupu dzīvoklī (parasti pilngadīgām personām ar garīgās attīstības traucējumiem),*
- Pakalpojums grupu dzīvoklī (parasti pilngadīgām personām ar garīgās veselības traucējumiem),*
- Pakalpojums servisa dzīvoklī (parasti personām ar fiziska rakstura traucējumiem),*
- Sociālā aprūpe un rehabilitācija pusceļa mājās (parasti personām, kuras atrodas valsts finansētā ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā),*
- Aprūpe mājās (parasti pakalpojumi mājās pamatvajadzību apmierināšanai personām, kuras objektīvu apstākļu dēļ nevar sevi aprūpēt, piemēram, bērnam invalīdam),*
- Un citi, piemēram, sociālā aprūpe un/vai rehabilitācija dienas centros (parasti bērnam ar garīgas attīstības vai citiem funkcionāliem traucējumiem) un tas lielā mērā atkarīgs no darba ar šāda bērna ģimeni.*

19.lpp

2.pielikums

ALTERNATĪVIE SOCIĀLIE PAKALPOJUMI PIEAUGUŠAJIEM

- Sociālā aprūpe un rehabilitācija pusceļa mājās (parasti personām, kuras atrodas valsts finansētā ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā),*
- Pakalpojums grupu dzīvokļos (parasti pilngadīgām personām ar garīgās attīstības traucējumiem),*
 - Pakalpojums grupu dzīvokļos (parasti pilngadīgām personām ar garīgās veselības traucējumiem),*
 - Pakalpojums servisa dzīvokļos (parasti personām ar fiziska rakstura traucējumiem),*
 - Aprūpe mājās (parasti pakalpojumi mājās pamatvajadzību apmierināšanai personām, kuras objektīvu apstākļu dēļ nevar sevi aprūpēt),*
 - Sociālā aprūpe un rehabilitācija dienas centros (parasti dažādām klientu grupām - pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem, personām ar fiziskiem traucējumiem, veciem cilvēkiem u.c.),*

- *Sociālā rehabilitācija atbalsta grupās un atbalsta centros (parasti ļoti dažādām klientu grupām – piemēram, ģimenēm, kurās bērns-invalīds, miris radnieks, vai ir radnieks persona ar invaliditāti, utt.),*
- *Sociālā rehabilitācija specializētās darbnīcās (parasti personām ar garīga rakstura traucējumiem, personām ar invaliditāti tai skaitā personām ar redzes un/vai dzirdes traucējumiem),*
- *Un citi (piemēram, sociālā rehabilitācija un nodarbinātība Kempila (Camphill) ciematos (parasti pilngadīgām personām ar garīgās attīstības traucējumu vai garīgu slimību, mēdz būt klienti no 16 gadu vecuma)).*

Trūkst atbalsta pasākumu ģimenēm, kurās ir bērns ar funkcionāliem traucējumiem, maz uzmanības nodarbinātībai, kas nodrošina jēgpilnu dzīvi.

2) Kurzemes reģiona attīstības stratēģija 2.projekts2004. gada janvāris

http://old.kurzemesregions.lv/media/uploads/kurzemes_regiona_attistibas_strategija.doc

1.3.10. Sociālās un veselības aprūpes pakalpojumi (33.lpp)

Sabiedrības riska grupu (invalīdu, pirmspensijas vecuma iedzīvotāju u.c.) atstumtība un ar to saistītās problēmas skar plašas sabiedrības grupas, un problēmas risinājums ir atkarīgs no daudzu institūciju sadarbības, tādēļ liela nozīme veiksmīgai politikas izstrādei un īstenošanai ir starpsektoru un starpinstitūciju sadarbībai, t.sk. sadarbībai ar nevalstisko sektoru. Kā īpaši aktīvas jāmin sabiedriskās organizācijas, kuras nodarbojas ar sociālajiem (pensijas, darba tiesiskās attiecības, invaliditāte) jautājumiem – gan pieaugušo izglītības centri un nodarbinātības valsts aģentūras filiāles, gan arī nevalstiskās organizācijas un sociālās aprūpes dienesti.

1.3.11. Izglītība(36.lpp)

Liepājas Pedagoģijas akadēmija nodrošina studijas sociālā aprūpe (248 studenti)

1.4. Demogrāfiskā un ekonomiskā raksturojuma kopsavilkums

1.6. Nomaļes problēma (59.lpp)

Ģeogrāfiski Latvija un Kurzemes reģions kā Eiropas Savienības sastāvdaļa ir uzskatāms par nomaļes reģionu. Nomaļes efekts ir svarīgs faktors reģiona izaugsmes veicināšanai.

25. tabulā. Nomaļes pazīmju matricā kā vājā puse iezīmēta - Zemas sociālo pakalpojumu nodrošināšanas iespējas

2.. Reģionālās plānošanas pamatprincipi

Reģionālās plānošanas nolūks ir sekmēt dzīves kvalitātes uzlabošanu reģiona teritorijā. Lai to nodrošinātu, ir nepieciešams ievērot vairākus pamatprincipus.

2.1. Ilgtspējīga un līdzsvarota attīstība

2.1.1. Līdzsvarota reģionālā attīstība (60.lpp)

Reģionālās attīstības stratēģijas nolūks ir veicināt Kurzemes reģiona līdzsvarotu attīstību, ko var definēt kā attīstību visā reģiona teritorijā atbilstoši mūsdienu prasībām. Līdzsvarota attīstība ietver četrus galvenos mērķus, kā 2. minēts:

- *sociālās saliedētības un sociālo iespēju uzlabošana visiem – vienādu iespēju nodrošināšana;*

Reģionālās attīstības un telpiskās plānošanas politikai jābūt līdzsvarotai un jāintegrē sabiedrības atšķirīgie mērķi un prasības. Ir būtiski svarīgi, lai politika, kas attiecas uz nodarbinātību, infrastruktūru, mājokli un investīcijām, tiktu pamatā noteikta saskaņā ar ilgtspējīgas attīstības līdzsvarotības principiem. Tātad tas jāattiecinā arī uz cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem.

Līdzsvarotas reģionālās attīstības nodrošināšanas pamatā ir 6 principi, no kuriem pirmais ir :

- ✚ cilvēkam un viņa dzīves kvalitātei (gan tagad, gan nākotnē) jāpievērš galvenā uzmanība, pieņemot lēmumus;

Reģiona attīstības vīzija

Cilvēku resursi (78.lpp)

Reģiona darba tirgū tiks nodrošinātas **vienādas iespējas**. Tas ir viens no pamatprincipiem Eiropas modeļa tirgus ekonomikas attīstības veicināšanai reģionālā līmenī. Vienādu iespēju nodrošināšanai tiks veikti mērķtiecīgi darba tirgus uzlabošanas pasākumi un darba tirgus izvērtējums, lai pilnvērtīgi apmierinātu iedzīvotāju vēlmes un prasības. Īpaša uzmanība tiks pievērsta vienādu nodarbinātības iespēju nodrošināšanai tām iedzīvotāju grupām (**invalīdiem**, jauniešiem, kam nav augstākās izglītības, sievietēm pēc dzemdību atvaļinājuma), kuru potenciāls netiek pilnībā izmantots, izveidojot un attīstot nodarbinātības speciālistu atbalsta tīklu.

Reģionālā prioritāte 3: Investēt cilvēku resursos un attīstīt inovāciju kultūru (95.lpp)

Mērķi un pasākumi

9. attēls. RP 3 mērķi un pasākumi

Reģionālā prioritāte 3

Investēt cilvēku resursos un attīstīt inovāciju kultūru

3.-3. Veicināt nodarbinātību un palielināt reģiona darbaspēka konkurētspēju

3.-3.-3.Sociālās izslēgšanas samazināšana un vienādu iespēju nodrošināšana 102.lpp

Skaidrojums

Īpaša uzmanība pievēršama sociālās izslēgtības samazināšanai un vienādu iespēju nodrošināšanai. **Jānodrošina sociāli jutīgo grupu (invalīdi, vientuļie cilvēki, ģimenes ar maziem bērniem, bijušie notiesātie un etniskās minoritātes) integrācija darba tirgū**, izmantojot mērķtiecīgi virzītus darba tirgus pasākumus. Īpaša uzmanība pievēršama nelabvēlīgām sociālajām grupām un tālmācību moduļu izstrādei un ieviešanai ģeogrāfiski attālos apvidos.

Pasākuma mērķis

Izstrādāt un ieviest specifiskas pārkvalifikācijas programmas dažādām sociālajām riska grupām.

Apakšmērķi

- **Sekmēt sociālo riska grupu (invalīdi, jaunieši ar pamatizglītību, sievietes pēc bērna piedzimšanas, pirmspensijas vecuma iedzīvotāji, bijušie notiesātie) integrāciju darba tirgū.**

- Veicināt sieviešu reintegrāciju darba tirgū, izveidojot un attīstot sieviešu nodarbinātības centrus.
- Veicināt sociālo iekļaušanos un nodarbinātību, izveidojot un attīstot pašvaldību sociālo pakalpojumu centrus.
- Ieviest efektīvus tālmācību moduļus un kursus noteiktām mērķgrupām.
- Izveidot izglītības un apmācību programmu informācijas tīklu.
- Organizēt apmācību programmas uzņēmējiem par sociālo riska grupu integrācijas iespējām darba tirgū.
- Organizēt apmācību programmas noteiktām grupām.

Reģionālā prioritāte 4: Veidot augstas kvalitātes dzīves vidi, saglabāt dabas vidi un sekmēt nomaļo teritoriju attīstību

Mērķi un pasākumi

11. attēls. RP 4 mērķi un pasākumi (103.lpp)

Reģionālā prioritāte 4

Veidot augstas kvalitātes dzīves vidi, saglabāt dabas vidi un sekmēt nomaļo teritoriju attīstību

4.-1.-2. Pieejamības nodrošināšana augstas kvalitātes mājoklim

4.-1.-3. Pieejas nodrošināšana augstas kvalitātes veselības aprūpes un sociālajiem pakalpojumiem

4.-1.-5. Sporta un atpūtas pakalpojumu un pieejamības nodrošināšana

Pasākums 4.1.2. Pieejamības nodrošināšana augstas kvalitātes mājoklim 104.lpp.

Skaidrojums

Savām vajadzībām un iespējām atbilstoša mājokļa pieejamība ir viena no iedzīvotāju pamattiesībām ES skatījumā. Reģionā jāuzlabo pieejamā mājokļa kvalitāte, jāatbalsta privātā sektora iniciatīvas, jāveicina tradicionālo celtniecības tehnoloģiju attīstība.

Apakšmērķi (izvilcums)

- *Nodrošināt atbilstošas kvalitātes dzīvokļu pietiekamu piedāvājumu dažādām mērķgrupām.*
- *Uzlabot atbalsta struktūru nodrošinājumu iedzīvotājiem un iedzīvotāju grupām.*

Pasākums 4.1.3. Pieejas nodrošināšana augstas kvalitātes veselības aprūpes un sociālajiem pakalpojumiem 105.lpp.

Pasākuma mērķis

Nodrošināt reģiona iedzīvotājus ar kvalitatīviem sociālajiem un veselības pakalpojumiem atbilstoši to vajadzībām.

Apakšmērķi

- *7.Sagatavot rīcības programmas specifiskām sociālā riska grupām.*

Secinājumi: Attīstības stratēģija orientēta uz cilvēku un tā vajadzību apmierināšanu īpaši neizdalot cilvēkus ar funkcionāliem traucējumiem. Uzsvērti vienlīdzības un vides pieejamības principi un kvalitatīvu sociālo pakalpojumu nodrošināšanas nepieciešamība un nodarbinātība. Par alternatīviem pakalpojumiem sabiedrībā balstītiem nav minēts.